

Plenum

Fredag 24.2.2023 kl. 13.00—15.08

3. Aktuell debatt om läget i Ukraina

Debattinitiativ DI 19/2022 rd

Debatt

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 3 på dagordningen är en aktuell debatt om läget i Ukraina.

Hyvät kansanedustajat! Tänään aamuyöllä tuli kuluneeksi vuosi siitä, kun Venäjä aloitti oikeudettoman väkivaltaisen sodan, hyökkäyksen Ukrainaan ja ukrainalaisia vastaan. Olemme joutuneet kuluneen vuoden aikana näkemään silmitöntä väkivaltaa myös siviileitä, naisia ja lapsia, kohtaan. Siviilikohteita on tuhottu raakalaismaisilla iskuilla. Tiedämme, että tuhansien, kymmenientuhansien siviiliuhrien lisäksi kymmeniätuhansia, satojatusiansia nuoria miehiä ja naisia, sotilaita, on kuollut. Tiedämme kansainvälisten viranomaisien ja organisaatioitten kautta, että Venäjä, sen sotilaat ja ennen kaikkea sodasta vastuussa oleva eliitti ovat syylistyneet vakaviin ihmisoikeusrikkomuksiin ja sotarikoksiin.

Ukrainalaiset ovat taistelleet vahvan maanpuolustustahdon vallitessa ja poikkeuksellisen yhtenäisen lännen tuella urhoollisesti. He eivät taistele vain oman maansa tulevaisuuden puolesta, he taistelevat samalla demokratian ja ihmisyyttä kunnioittavien arvojen puolesta, meidän ja muiden samoja arvoja jakavien kansakuntien puolesta.

Your Excellency, Ambassador of Ukraine! The Ukrainians deserve our highest respect and all possible support that we Finns can provide. Ukraine's cause is ours. We must not forget the Ukrainian people.

Ärade riksdagsledamöter! Ukrainas folk förtjänar stor respekt och allt tänkbart stöd som vi finländare kan ge. Ukrainas sak är vår sak. Vi får inte glömma människorna i Ukraina.

Arvoisat kansanedustajat! Ukrainalaiset ansaitsevat suuren kunnioituksen ja kaiken mahdollisen tuen, jonka me suomalaiset voimme antaa. Ukrainan asia on meidän asia, ukrainalaisia ei saa unohtaa. Tästäkin syystä hyökkäyksen ensimmäisenä vuosipäivänä eduskunta käy Ukrainan tilanteesta ajankohtaiskeskustelun. Ennen keskustelun alkua osoitamme tukemme ukrainalaisille. Muistamme ja kunnioitamme käynnissä olevan sodan uhreja viettämällä minuutin hiljaisen hetken. — Olkaa hyvä.

Riksdagsledamöterna lyssnade stående till talmannens minnesord.

Förste vice talman Antti Rinne: Och nu går vi till den egentliga debatten. Efter utrikesminister Pekka Haavistos anförande ger jag enligt eget övervägande ordet för repliker på högst en minut. Man kan reservera replik genom att trycka på knapp V. För debatten reserveras omkring en timme. — Minister Haavisto, varsågod.

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

Debatt

13.05 Ulkominiisteri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Arvoisa suurlähettiläs! Vuosi sitten Venäjä toi täysimittaisen sodan kauhut keskelle Eurooppaa. Tänään ajatuksemme ovat ukrainalaisten sodan uhrien ja heidän perheidensä luona.

Venäjän hyökkäys on räikeä kansainvälisen oikeuden ja YK:n peruskirjan loukkaus. YK:n yleiskokous on tuominut hyökkäyksen useassa päätöslauselmassa. Viimeksi eilen YK:n yleiskokous hyväksyi selvin numeroin päätöslauselman oikeudenmukaisesta ja kestävästä rauhasta. Kansainvälinen yhteisö toisti saman päättäväisen viestin, jonka se on lähettänyt jo aiemmin kuluneen vuoden aikana.

Venäjän hyökkäys vaarantaa YK:n globaalit kehitystavoitteet. Se on nostanut ruoan ja energian hintoja kehittyvien maiden kannalta kestävämmälle tasolle. Emme saa sulkea silmiämme myöskään näiltä ongelmilta. Tämän vuoksi Suomi tukee Maailman ruokaohjelmaa WFP:tä Mustanmeren viljasopimuksen toimeenpanossa 5 miljoonalla eurolla. Suomen tuella Maailman ruokaohjelma ostaa viljaa Ukrainasta ja vie sitä ruokakriisistä eniten kärsiviin maihin Afrikassa. Suomen tuki Mustanmeren viljasopimuksen toimeenpanolle on tärkeä, ja olemme rahoittaneet aiemminkin viljakuljetuksia Ukrainasta muun muassa Somaliaan.

Venäjän sota on aiheuttanut Euroopassa suurimman humanitaarisen hädän sitten toisen maailmansodan. Miljoonat ovat joutuneet jättämään kotinsa, ja sodan uhrien määrä kasvaa. Venäjä jatkaa iskuja Ukrainan kaupunkeihin ja kriittiseen infrastruktuuriin. Suomi on vastaanottanut tähän mennessä yli 49 000 pakolaista Ukrainasta. Ukrainan urhea puolustustelu on herättänyt suomalaisissa voimakkaan auttamishalun. Ukrainalaiset tietävät, miksi he taistelevat. He haluavat säilyttää itsenäisyytensä ja jatkaa kurottamista länteen.

Ärade talman! Det ryska anfallskriget har lett till den största humanitära nöden i Europa sedan andra världskriget. Miljoner människor har varit tvungna att lämna sina hem och krigets offer blir fler och fler. Ryssland fortsätter sina anfall mot städer och kritisk infrastruktur i Ukraina. Tills vidare har cirka 49 000 ukrainare sökt tillfälligt skydd i Finland. Ukrainas tappra försvarsstrid har hos oss finländare väckt en stark vilja att hjälpa. Ukrainare vet varför de slåss: De vill behålla sin självständighet och fortsätta orientera sig västerut.

Venäjä valitsi neuvottelujen sijaan hyökkäyssodan. Ukraina taistelee koko Euroopan puolesta. Ukraina puolustaa eurooppalaista sopimusperustaisen turvallisuusjärjestystä sekä itenäisten valtioiden ulko- ja turvallisuuspoliittista valinnanvapautta. Velvollisuutemme on tukea Ukrainaa tässä taistelussa.

Arvoisa puhemies! Euroopan unionin ja jäsenmaiden tuki Ukrainalle on ollut mittavaa, sisältäen tähän asti yhteensä yli 50 miljardin euron edestä tukea. Valtioneuvosto päätti viimeisimmästä kolmannestatoista sotilasmateriaalin tukipaketista eilen. Osana pakettia lahjoitamme Ukrainalle kolme Leopard 2 -raivauspanssarivaunua. Kaikkien Suomen myöntämien puolustustarvikepakettien yhteisarvo on päätöksen myötä yli 750 miljoonaa euroa. Yhteensä Suomi on osoittanut tukea Ukrainaan kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun, materiaalituen ja puolustustarvikkeiden kautta noin 930 miljoonaa euroa — lähes miljardin. Jatkamme Ukrainan tukemista niin kauan kuin se on tarpeen.

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

Sodan pitkittyessä ja aseavun monipuolistuessa Ukrainan asevoimat tarvitsevat myös koulutusta. Osallistumme Ukrainan asevoimille annettavaan koulutustukeen Isossa-Britanniassa sekä EU:n perustamaan EUMAM-koulutusoperaatioon Puolassa.

Euroopan unioni yhdessä kumppanimaiden kanssa on myös asettanut laajoja pakotteita Venäjää sekä Valko-Venäjää vastaan. Pakotteiden tehokkuuden varmistamiseksi on tärkeää ehkäistä niiden kiertämistä kolmansien maiden kautta.

Venäjän pyrkimykset liittää laittomasti itseensä Ukrainan alueita ovat YK:n peruskirjan vastaisia ja loukkaavat Ukrainan suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi ei tule tunnustamaan minkään Ukrainan alueen laitonta liittämistä Venäjään. Venäjän julmat sodankäyntimenetelmät ovat räikeästi kansainvälisen oikeuden vastaisia. Sotatoimien kohdistaminen siviileihin ja siviilikohteisiin on sotarikos. Suomi tukee kansainvälisen rikostuomioistuimen tutkintoja sotarikosten selvittämiseksi sekä syyllisten saattamista vastuuseen hyökkäysrikoksesta. Suomi edistää ratkaisuja, joilla Venäjä asetetaan korvausvastuuseen hyökkäyssotansa aiheuttamista vahingoista. Kun YK:n turvallisuusneuvoston pysyvä jäsen, Venäjä, rikkoo räikeästi rauhaa ja turvallisuutta koskevia velvoitteitaan, kansainvälisen yhteisön viestin on oltava selvä: tämä ei ole hyväksyttävää, ja syylliset on saatettava vastuuseen. Vähempi ei riitä.

Ukrainan tulevaisuus on yhdistyneessä Euroopassa. Tuemme Ukrainaa lähentymisessä Euroopan unioniin ja siihen kuuluvia uudistuksia. Sodalle ei tällä hetkellä näy loppua. Suomen tuki Ukrainan suvereniteetille, itsenäisyydelle ja alueelliselle koskemattomuudelle on kuitenkin vankkumatonta. Olemme Ukrainan rinnalla nyt ja jatkossa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten mennään keskusteluun. Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

13.10 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuosi sitten Venäjä aloitti bruttaalin suurhyökkäyksen Ukrainaan. Se kuvitteli voivansa laittaa maan polvilleen nopeasti ja poistavansa Ukrainan kartalta. Miten väärässä se olikaan. Ukrainan rintama on osoittanut vahvuutensa sodan ensimmäisestä päivästä alkaen, ja ihmiset puolustavat maataan ja vapauttaan järkkymättä.

Sodan hinta on ollut kuitenkin raskas. Viattomat siviilit ovat joutuneet kokemaan sodan kauhut. Tänään muistamme ja kunnioitamme sodan uhreja ja kaikkia heitä, jotka ovat menettäneet läheisensä tämän järjettömän väkivallan seurauksena. Venäjän iskut siviilikohteisiin ovat olleet järjestelmällisiä ja jatkuvia. Viisi viikkoa sitten Dniprossa kannettiin viikonlopun aikana eloonjääneitä savuavista raunioista. Hetki sitten niiden paikalla oli vielä ihmisten koteja. Se kärsimyksen katse ei unohdu — ei täällä Suomessa eikä muuallakaan Euroopassa. [Puhemies koputtaa] Seisomme Ukrainan tukena niin kauan kuin on tarve.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Purra, olkaa hyvä.

13.11 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vuosi sitten heräsimme maailmaan, jossa Euroopassa käydään sotaa, tapetaan siviilejä, raiskataan, tuhoetaan järjettömällä voimalla — varsin lähellä meitä suomalaisia. Pahimmat pelkomme siitä, mitä tapahtuu, eivät käyneet toteen. Ukraina on taistellut ja taistelee itsensä, kansansa, alueensa, itsenäisyytensä ja koko Euroopan puolesta.

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

Mutta sota jatkuu jo toista vuotta. Venäjän toimintaa voi kuvata irrationaaliseksi, mutta se on Venäjä, ja sillä on aseita. Yhdysvallat, Iso-Britannia ja EU-maat tukevat Ukrainaa. Kaikkein tärkeintä, kuten ministeri kertoi, on jatkaa tukemista ja avun lähettämistä. Viesti Yhdysvaltoihin on yhtä tärkeä. Eurooppa haluaa tehdä kaikkensa, että Ukraina voittaa tämän sodan. Mitään muuta vaihtoehtoa meillä ei ole. Ukraina tarvitsee kannustustamme, tarvitsee sydämiämme, [Puhemies koputtaa] mutta kaikkein eniten se tarvitsee aseita, ja niitä on annettava.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

13.12 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainalaisten urhoollisuus ja päättäväisyys on vaikuttavaa. Ukraina voittaa, ja se jälleenrakennetaan vahvemmaksi eurooppalaiseksi kumppaniksemme. Mutta Ukraina tarvitsee apuamme, ja meidän on autettava Ukrainaa kaikin mahdollisin tavoin. Ajankohtaista on jo aloittaa myös jälleenrakennustyö. Mitä kauemmin aikaa kuluu, sitä suurempi urakka jälleenrakennuksessa on edessä. Suomelle on luontevaa tukea jälleenrakennuksessa esimerkiksi koulutusta ja energiaa.

Arvoisa puhemies! Tänään on hyvä päivä myös todeta ilmeinen: holodomor on kansanmurha, joka tulee sellaiseksi tunnustaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

13.13 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tasan vuosi sitten koko Eurooppa heräsi synkkään aamuun. Aamuöiset tapahtumat järkyttivät meistä jokaista. Hyökkäyssodan alkamispäivä ja tämä kulunut vuosi on jättänyt meihin pysyvän jäljen. Venäjän julma hyökkäys Ukrainaan on täysin tuomittava. Se on rikos rauhaa ja demokratiaa vastaan. Se rikkoo kansainvälisiä sopimuksia ja ihmisoikeuksia. Jokainen menetetty elämä on liikaa, jokainen uusi isku on liikaa.

Ukrainan kansa on osoittanut uskomatonta tahtoa puolustaessaan kotiaan. Me saamme olla ylpeitä Ukrainasta, joka väsymättömästi ja urheasti taistelee vapauden, demokratian ja itsenäisyyden puolesta, koko lännen puolesta, meidän kaikkien puolesta. Rohkeus on tarttunut myös suomalaisiin. Suomalaiset ovat osoittaneet vahvaa solidaarisuutta, tukea [Puhemies koputtaa] ja auttamisen halua ukrainalaisia kohtaan. On selvää, että Ukrainan tukemista on jatkettava niin kauan kuin se on tarpeen. Me seisomme Ukrainan tukena nyt ja jälleenrakennustyössä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

13.15 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuosi sotaa, vuosi Venäjän rikoksia ja raakuuksia, vuosi Ukrainan urheaa puolustautumista. Ukraina ei tosiaan puolusta vain omaa vapauttaan ja itsenäisyyttään, vaan kaikkia niitä arvoja, mitä mekin täällä edustetaan, ja jos he eivät sitä tekisi, niin me elettäisiin vielä paljon, paljon synkempiä aikoja.

Toivon, että vuoden päästä tätä sotaa ei enää käydä, ja toivon, että me nähdään rauha, oikeudenmukainen rauha, vapaan Ukrainan ehdoilla ja Ukrainan jälleenrakentamista kohti kukoistavaa, vaurasta EU:n ja Naton jäsentä. Paras tapa edistää sitä on vahva ja vankku-

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

maton, horjumaton tuki Ukrainalle ja Ukrainan aseistaminen. Pidetään huolta, että se jatkuu niin kauan kuin on tarvis.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

13.15 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuluneen vuoden aikana sydämeni on ollut usein Ukrainassa. Hävitystä ja sodan kauhuja vasten näkee aiempaakin kirkkaammin sen, mikä on kaikista tärkeintä: se on rauhan saavuttaminen. Tie rauhaan näyttää pitkältä, sillä Venäjä on tehnyt sodasta oman olemassaolonsa perustan.

Kymmeniätuhansia ruumiita ja miljoonia paenneita, tiilikasoja ja metallisilppua. Sodan lopullista hintaa ei vielä tiedä kukaan. Sodan pitkittyessä Ukraina ja ukrainalaiset tarvitsevat kaiken avun ja solidaarisuuden. Siinä Suomen ja EU:n on tehtävä kaikkensa.

Vasemmistoliiton mielestä Suomen on edistettävä Ukrainan valtionvelkojen anteeksi antamista jälleenrakentamisen tukemiseksi. Meidän tulee myös selvittää, miten voimme ohjata pakotteiden nojalla takavarikoitua venäläistä varallisuutta Ukrainan auttamiseksi.

Arvoisa puhemies! Vaikka me nyt pukeudumme mustaan, niin sydämissämme ja silmissämme palaa toivo ukrainalaisten puolesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ledamot Adlercreutz.

13.17 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Ryssland agerar utan skrupler. Ryssland agerar utan hänsyn till internationell lag, utan hänsyn till Ukrainas befolkning och inte heller med hänsyn till den egna befolkningen. Det här är den verklighet vi står inför.

Venäjä on häikäilemätön, Venäjä ei kaihda keinoja, Venäjä ei pelkää eskalaatiota. Tämä meidän pitäisi pitää mielessä, kun pohdimme, miten Ukrainaa tulee auttaa.

Jos pakotteista olisi päätetty ei sodan jälkeen vaan ennen sotaa, sotaa ei välttämättä olisi tullut. Jos kesäkuun apu olisi lähetetty jo talvella, niin ehkä sota olisi jo ohi. Jos tämän talven apu olisi lähetetty puoli vuotta sitten, niin sota olisi ehkä päättynyt. Apua ei voida mitoittaa menneiden tarpeiden mukaan, vaan se pitää mitoittaa tulevien tarpeiden mukaan, [Puhemies koputtaa] jos me haluamme, että tämä sota loppuu niin, että kansainvälinen järjestys palautuu, niin että Ukraina — kuten haluamme — tulee siitä ulos voittajana.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

13.18 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuosi sitten Ukraina joutui Venäjän aggressiivisen hyökkäyksen kohteeksi. Tuhannet siviilit, lapset, nuoret, naiset ja vanhukset ovat joutuneet Venäjän julmien ja brutaalien sotarikosten kohteiksi. Venäjä on saatava vastuuseen niistä kaikista.

Tänään me muistamme ja kunnioitamme sodan uhreja, mutta katseemme tulee olla jo tulevaisuudessa: siinä, miten tuemme Ukrainaa voittamaan tämän sodan ja millä tavalla pysymme jälleenrakentamaan tuon maan. Syvä kunnioituksemme ja myöskin rukouksemme ovat tänään Ukrainan kansan tukena.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tuomioja, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

13.19 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Viikoittain kuolee tuhansittain siviilejä ja sotilaita tässä sodassa, jossa hyökkääjää Venäjä on valmis tappamaan paitsi ukrainalaisia myös suruttomasti omiaan. Meidän on rohjettava nyt puhua myös rauhasta, mutta rauha edellyttää meiltäkin riittävän vahvaa tukea Ukrainan puolustustaitelulle, jonka on kestävä, jotta Ukrainan suvereenisuutta kunnioittava rauha olisi mahdollinen. Tällainen rauha tarvitsee kansainväliset takuut, sillä kukaan ei luota pelkkään Putinin Venäjän kanssa allekirjoitettuun paperiin.

Putinin valta ei kuitenkaan kestä ikuisesti, ja Ukrainan tukemisen lisäksi on koettava rohkaista ja tukea niitä venäläisiä, jotka eivät hyväksy johtajansa diktatuuria ja sotapolitiikkaa. Heitä vielä tarvitaan demokraattisen ja rauhanomaisen Venäjän rakentamiseen, kun se joskus käy mahdolliseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Packalén, olkaa hyvä.

13.20 Tom Packalén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainan julmaa sota on käyty nyt tasan vuosi. Huoleni koskee aseteollisuutta. Aseteollisuus on tänä päivänä yksityistä liiketoimintaa, joka pyrkii vastaamaan asiakkaiden tilauksiin. Koska tarve on ollut vähäinen, niin myös tuotantokapasiteetti on pieni. Ilman todella suurilla, pitkillä tilauksilla ei ole kannattavaa rakentaa uusia tuotantolinjoja. USA on luovuttanut 4 000 huippumodernia Javelin-panssaritorjuntaohjusta Ukrainalle. Se on kymmenen vuoden tuotanto. USA on antanut Ukrainalle yli miljoona 155-millistä tykistökranaattia, ja sen omat varastot alkavat ehtymään. USA on kyennyt nostamaan kuukausittaisen tuotannon 19 000:sta lähes 100 000 kranaattiin kuussa, mikä vastaa Ukrainan reilun viikon tarvetta. Jotta voimme tukea jatkossakin Ukrainaa ja samalla täyttää tyhjentyneet varastomme lännessä, meidän on tehtävä suuria tilauksia, jotka kannustavat yrityksiä avaamaan uusia tuotantolinjoja.

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Haluan tässä yhteydessä vielä kiittää puolustusministeriä hyvin tehdystä työstä ja samalla kysyä: olisivatko tällaiset suurtilaukset harjoittamisen arvoisia?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Virolainen, olkaa hyvä.

13.21 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me suomalaiset heräämme kellon pirinään, ukrainalaiset heräävät hälytyssireeneihin. Sota Ukrainassa alkoi jo yhdeksän vuotta sitten, mutta tämä viimeinen vuosi on ollut aivan raakalaismaista tappamista, kidutusta, raiskauksia, lasten varastamista. Me olemme nähneet tuhottuja kaupunkeja, ruumiita lojumassa kaduilla, joukkohautoja, epäinhimillistä kärsimystä, kansanmurhaa.

Venäjä on uhka lännelle. Se pyrkii särkemään kansainvälisen turvallisuusyhteisön lopullisesti. Mutta mitä se on saavuttanut? Suomen ja Ruotsin liittymisen Natoon, yhä yhtenäisemmän lännen ja kasvavan tuen Ukrainalle, ja vielä horisontissa siintää rikostuomioistuin. [Puhemies koputtaa] Meidän on jatkettava apuamme ja tukeamme Ukrainalle. Slava Ukraini!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Vehviläinen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

13.23 **Anu Vehviläinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt vuosi sodan aloittamisen jälkeen tiedämme, että Venäjä haluaa tuhota Ukrainan maana ja kansana säälimättömästi ja julmasti. Tästä ei ole epäselvyyttä. Venäjä osoittaa täyden piittaamattomuutensa kansainvälisestä oikeudesta ja valtioita velvoittavista sopimuksista. Venäjän toimien myötä eteemme on avattu surkea näkymä autoritaarisen maailman ja demokratiaa kunnioittavan maailman välisestä kamppailusta.

Ukrainalle on annettava toivo paluusta normaaliin. Toivo ilman toimintaa ja ratkaisuja on tyhjä taulu, siksi Ukraina tarvitsee kaiken humanitäarisen, poliittisen, aseellisen ja taloudellisen tuen ja avun. Ukrainan auttamisessa ja jälleenrakentamisessa on kyse yhteisestä tehtävästä. Slava Ukraini!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

13.24 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän armeija on syyllistynyt käsittämättömän julmiin sotarikoksiin. Jokainen kuolema, sotilaan tai siviilin, katkaisee yhden elämän ja haavoittaa monia muita elämiä.

Putin pelkäsi Ukrainan liukumista länteen — hän sementoi Ukrainan halun olla osa länttä, EU:ta ja Natoa. Putin pelkäsi Naton laajenemista — hän sai Suomen ja Ruotsin hakeutumaan Natoon. Putin halusi hajottaa länttä — hän yhtenäisti sitä. Putin halusi näyttää Venäjän voiman — hän näytti sen heikkouden. Putin halusi jäädä historiaan suurena — hän jäi historiaan vihattuna. Putin halusi kiristää EU-maita energia-aseella — hän nopeutti irtautumista fossiilisesta ja venäläisestä energiasta ja siirtymistä uusiutuvaan energiaan.

Arvoisa puhemies! Ukraina taistelee meidänkin puolestamme, ja meidän velvollisuutemme on tukea Ukraina voittoon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Biaudet, olkaa hyvä. — Mikrofoni päälle, kiitos.

13.25 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Sota on varmaan suurin tragedia — meidän ihmisten aiheuttama ja jonkun ihmisen aiheuttama — mikä voi olla, ja ehkä suurin epäonnistuminen keneltä tahansa. Venäjän häikäilemätön ja julma, epäinhimillinen sota Ukrainassa on jättänyt todella paljon elämää — lasten elämää, koteja, koko maan — raunioihin, joka tulee varmaan tuntumaan heidän tulevaisuudessaan todella pitkään. On erittäin tärkeää, että me tänään sitoudumme tukemaan heidän taisteluaan, heidän vapaustaisteluaan, myös sen jälkeen, kun tämä julma sota loppuu, ja jaksamme olla mukana tukemassa jälleenrakentamista.

Krigets pris är enormt. Jag gläder mig åt det att vi i Finland har, kanske på ett oförutsett sätt, varit solidariska med de 50 000 flyktingar som i dag finns i Finland. Mitt hjärta är med dem också i dag.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

13.26 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun sota on pitkittynyt, niin myös meidän solidaarisuuttamme testataan, mutta juuri silloin me voimme ja meidän pitää näyttää, että meidän tukemme pitää. Suomen on tehtävä täysimääräisesti oma osansa

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

ja vaikutettava myös siihen, että EU tekee kaikkensa, jotta Venäjän hyökkäyssota saadaan lopetettua. No, tärkein tapa vaikuttaa tähän on tukea Ukrainaa. Suoran tuen lisäksi on monia keinoja auttaa, esimerkiksi Venäjältä takavarikoidun omaisuuden käyttäminen Ukrainan hyväksi tai Ukrainan valtionvelkojen anteeksi antaminen. Tämän lisäksi sotarikolliset on saatava vastuuseen. Ja yksi asia, joka ei ole vielä noussut: ukrainalaiset ovat toivoneet luonnontuhon kriminalisointia. Tästä me olemme päättäneet yksimielisesti Euroopan neuvostossa, ja toivon, että Suomi voisi viedä tätä asiaa eteenpäin [Puhemies koputtaa], koska sotarikokset kaikkine aspekteineen, myös luonnontuhon osalta, on saatava vastuuseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

13.27 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Tasan vuosi sitten varhain aamulla sain yhteydenoton ukrainalaiselta ystävältä, pastorilta, joka kertoi, että sota on alkanut Ukrainassa. Hän kertoi myös, miten ihmiset olivat paniikissa. Monilla ei ollut paikkaa, johon paeta, vesi oli katkaistu, ja polttoainekin oli loppumassa. Hän pyysi tukea ja apua, ja kerroin, että olemme valmiina auttamaan. Vuosi on mennyt, ja olemme auttaneet valtiona ja kansalaisina. Niin humanitäärinen kuin sotilaalliseenkin avunannon on edelleen jatkuttava. Tänäinkin haluamme tukea Ukrainaa ja rukoilla rauhan palautumisen puolesta.

Eduskunnan Ukraina-ystävyyssryhmän [Puhemies koputtaa] puheenjohtajana haluan esittää kiitollisuuteni ukrainalaisille siitä, että he ovat olleet ja ovat edelleen valmiita taistelemaan oman itsenäisen kotimaansa puolesta valtavista uhrauksista huolimatta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Otetaan tähän väliin ministerin puheenvuoro. — Ministeri Savola, olkaa hyvä.

13.29 Puolustusministeri Mikko Savola: Arvoisa herra puhemies! Suomi on tukenut Ukrainaa hyökkäyksen ensi tunneista lähtien. Eilen teimme päätökset kolmannestatoista tukipaketista. Me seisomme Ukrainan rinnalla.

Ukrainan sodassa on ollut monta vaihetta: Venäjän täysimittainen hyökkäys, Kiovan puolustustaistelu, sodan muuttuminen kulutussodaksi kesällä, Ukrainan vastahyökkäykset, Venäjän siviilejä ja infrastruktuuria vastaan tekemät iskut syksyllä ja talvella. Nyt olemme jälleen uudessa vaiheessa, kun kumpikin osapuoli pyrkii saamaan otetta itselleen.

Kaikissa vaiheissa keskeistä on lännen tuki Ukrainalle. Tätä on jatkettava. Suomen aseellisen tuen arvo on jo noin 135 euroa per kansalainen. Suhteessa se on enemmän kuin Yhdysvalloilla tai Isolla-Britannialla. Ukrainan tukeminen siis vaatii panostuksia, se maksaa rahaa, mutta on kysyttävä, mikä olisi hinta, jos Venäjä tämän sodan voittaisi. Valitettavasti näyttää siltä, että tämä synkkä sota vielä jatkuu. Ukrainaan on saatava oikeudenmukainen rauha, ja tuosta rauhasta pitää olla ukrainalaisten itse päättämässä. Juuri nyt näyttää siltä, että sodan tulos ratkaistaan taistelukentällä, ja tämän vuoksi Ukrainaa on tuettava. Suomi seisoo Ukrainan rinnalla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Tuppurainen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

13.30 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen: Arvoisa puhemies! Vuosi Venäjän raakalaismaista sotaa Ukrainassa on muuttanut paljon, ja on paikallaan sanoa, että se on muuttanut myös Euroopan unionia. EU on tavallaan löytänyt ideansa geopolittisena toimijana, ja yhdessä Euroopan unionin kanssa olemme antaneet Ukrainalle poikkeuksellisen paljon taloudellista tukea, humanitaarista tukea, aseapua, kouluttaneet ukrainalaisia sotilaita, ottaneet vastaan miljoonia pakolaisia, asettaneet kovia taloudellisia sanktioita, auttaneet viljakuljetuksissa ja antaneet sen toivon näkymän jäsenyydestä Euroopan unionissa jonain päivänä, toivottavasti pian. Olisiko mikään muu monenkeskinen instituutio, yhteisö kyennyt yhtä vahvaan tukeen kuin Euroopan unioni? Tämä on Suomelle hyvä asia, ja nyt tarvitaan vahvaa Euroopan unionia, yhteistyötä läntisten kumppaneiden kanssa — myös muun maailman vakuuttamisessa siitä, että Ukrainan tukea pitää jatkaa. Nyt tarvitaan vahvaa Euroopan unionia ja koordinaatiota puolustusteollisuuden, aseeteollisuuden kiirehtimiseksi. Nyt tarvitaan tukea sille, että niin Ukraina kuin Moldova edistyy pyrkimyksissään päästä Euroopan unionin jäseneksi.

Kunnia Ukrainalle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten jatketaan edustajien keskustelua. — Edustaja al-Tae, olkaa hyvä.

13.32 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tasan 33 vuotta sitten kuulin ensimmäistä kertaa elämässäni sireenit. Lähdimme perheemme kanssa sotaa pakoon. Sen jälkeen olen halunnut omistaa elämäni rauhan rakentamiselle, sillä ajattelen, että kenenkään lapsen ei pitäisi kuulla niitä sireenejä eikä pommeja.

Arvoisa puhemies! Rauhaa ei rakenneta heikommasta lähtökohdasta, Ukraina ei saa tässä konfliktissa olla se heikompi osapuoli. Tuki Ukrainalle juuri nyt ei ole ainoastaan tuki Ukrainalle, se on myöskin osoitus niille maille, joilla on samanlaisia ambitioita kuin Venäjällä, että näillä eivät kasvaisi nämä ambitiot. Itse asiassa Ukrainan tukeminen sotilaallisesti juuri nyt sotakentällä on osoitus kaikille niille muille, että vastaavanlaista hyökkäyssotaa ei voi aloittaa muita vastaan. [Puhemies koputtaa] Sen takia rauhaa rakennetaan juuri nyt tukemalla Ukrainaa niin voimakkaasti kuin Suomi voi, ja toivonkin, että Ranskaa ja muita EU-maita kiritetään nyt heräämään [Puhemies: Kiitoksia!] tähän tilanteeseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

13.33 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! För ett år sedan, när Ryssland började attacken mot Ukraina, levde vi osäkerhet. Ska kriget pågå länge och ska Ukraina hålla ut? Ingen hade säkra svar. Nu kan vi konstatera att svaret på båda frågorna är jakande, och nu måste vi säkerställa att Ukraina inte bara håller ut utan också lyckas med sina målsättningar. Ju tidigare Ukraina lyckas tvinga Ryssland tillbaka bakom sina egna gränser, desto snabbare är kriget över.

Om leverans av något vapensystem eller försvarsindustrins igångsättning kräver tid, utgör det ingen orsak att tveka. Kriget är inte förbi i morgon. När vi får de europeiska hjulen i rullning är det också ett meddelande till Ryssland att uttröttningstaktiken inte kommer att lyckas. Tiden är till fördel [Puhemies koputtaa] för den starkare.

Jag vill fråga ministern: Hur snabbt kan den finska industrin besvara Ukrainas brist på ammunition som nu har uppmärksamats i nyheterna? — Tack.

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja käännös, kiitos.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiuru, Pauli, olkaa hyvä.

13.35 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suuruudenhulluus, ylimielisyys, vainoharhaisuus, narsismi, moraalinen rappio ja diktatuuri — Putin on osoittanut, mihin se kaikki johtaa. Ukraina taistelee demokratian, länsimaisten arvojen ja ihmisyyden puolesta. Siteeraan ministeri Haaviston avauspuheenvuoroa: ”Jatkamme Ukrainan tukemista niin kauan kuin se on tarpeen.”

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

13.36 Hilkka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajatukseni ovat niin naapurissa heränneiden kuin Ukrainassa olevien ukrainalaisten, kansalaisten tukena, niiden omaisten luona, joiden läheiset ovat joutuneet brutaalin, siviileihin kohdistuneen sodan uhreiksi. Tänään tulee kuluneeksi vuosi siitä, kun Venäjän julma hyökkäyssota Ukrainaan alkoi. Olemme tukeneet Ukrainaa yli miljardin euron arvosta, ja jokainen euro on mennyt tarpeeseen. Suomi tukee Ukrainaa niin kauan kuin on tarpeen.

Maailmassa on käynnissä isojen voimien kamppailu. Ukrainalaiset taistelevat, koska he haluavat säilyttää itsenäisyytensä. Ukraina puolustaa itsenäisten valtioiden oikeutta päättää itse omista rajoistaan ja valinnoistaan. Sitä Suomikin puolustaa. Uskon ja toivon, että rauhan aika tulee. Kun sen aika on, niin me tulemme auttamaan ukrainalaisia jälleenrakentamaan ainutlaatuisen kotimaansa. — Slava Ukraini!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

13.37 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainassa arki kääntyi yhdessä yössä pääläelleen. Tie vei koulun tai työpaikan sijaan rintamalle, pommi-suojaan tai evakkoon. Heräsimme joka aamu tarkistamaan, onko Ukraina vielä pystyssä, ja ennen jokaista yötä ajattelimme: jaksaa vielä. Ja Ukraina jaksoi. Se jaksoi läpi epätoivoiselta tuntuneiden ensi päivien, se jaksoi läpi tuhoisien pommitusten, silmittömien sotarikosten, pimeiden hetkien, ja se jaksaa yhä. Vuoden päivät Ukraina on puolustautunut Venäjän hyökkäykseltä, menetettyjä alueita on saatu takaisin. Putinin Venäjän toteuttamien julmuuksien mittakaava on valjennut. Sota jatkuu. Miljoonat ovat joutuneet pakenemaan kodeistaan.

Meidän tehtävämme on helpompi. Tehtävämme on seistä ukrainalaisten tukena, sietää epävarmuutta ja huolta ja sodan aiheuttamien kriisien vaikutuksia, pitää sydämemme auki ukrainalaisille, tehdä kaikki voitava Ukrainan auttamiseksi. Tukea tarvitaan niin puolustautumiseen kuin jälleenrakennukseen, pakolaisten auttamista unohtamatta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

13.38 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän raakalaismaista hyökkäyssotaa on jatkunut vuoden. Venäjän on lopetettava imperialistinen

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

sotansa ja vetäydyttävä Ukrainan maaperältä välittömästi. Ukrainan tukemista ja jälleenrakentamista on jatkettava vankkumattomasti.

Vierailin itse Lvivin kaupungissa viime vuonna. Koska myös Ukrainan talous on romutettu, tapaamani ukrainalaiset toivovat, että Ukrainan valtionvelkojen tulee korkomenoi-neen olla jäädytettyinä siihen asti, että tilanne muuttuu. Olisi myös perusteltua mitätöidä velka kansainvälisille instituutioille ja valtioille. Ukrainassa maan sisäisten pakolaisten määrä on valtava ja tilanne lohduton palvelujärjestelmän ollessa hauras. Ukrainalaiset toivovat, että myös paikallisia ruohonjuuritason järjestöjä tuettaisiin suoraan, sillä heillä on usein paras tieto siitä, miten apu tulisi kohdentaa.

Kolmas keskeinen viesti oli Ukrainan [Puhemies koputtaa] tukeminen sotarikosten tutkinnassa. Ukrainalaiset naisjärjestöt korostivat, että naisiin kohdistuvaa väkivaltaa osana sotarikoksia ei saa unohtaa. [Puhemies: Kiitoksia!] Syylliset on saatettava vastuuseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Räsänen, Päivi, olkaa hyvä.

13.39 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tänään sanomme: Ukraina on valtio — toisin kuin vihollisvaltion johtaja Putin on väittänyt. Ukraina on itsenäinen kansakunta, jolla on oikeus omaan maahansa, oikeus puolustaa omia kansalaisiaan ja omia rajojaan. Emmekä saa väsyä, emme kynnistyä emmekä kovettua näkemään Ukrainan kärsimystä. Tästä muistutti minua tuoreessa viestissään ukrainalainen ystäväni, pitkäaikainen kansanedustaja Pavel Unhurjan pyytäessään tänään suomalaisia myös rukoi- lemaan Ukrainan kärsivän kansan puolesta. Ja tukea, monipuolista tukea, tarvitaan vielä pitkään sekä sodan voittamiseen että myöhemmin maan jälleenrakentamiseen. Slava Ukraini!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koskela, Jari, olkaa hyvä.

13.41 Jari Koskela ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Totta tosiaan Ukrainan asia on myös meidän asiamme, ja niin kuuluu ollakin. Kuluneen vuoden aikana Puola ja Baltian maat ovat Euroopassa ottaneet esimerkillisesti johtajuutta Ukrainan tuke- misessa. Myös me suomalaiset olemme toimineet mielestäni varsin mallikkaasti.

Sen sijaan Saksan toiminta on herättänyt välillä kysymyksiä. Saksa on kyllä Ukrainaa tukenut, mutta tuki on näyttänyt ulospäin kovin jakkailevalta. Saksassa maanpuolustustahto on historiallisten syiden vuoksi todella matalalla. Vähän aikaa sitten julkaistun kyselyn mukaan vain 11 prosenttia saksalaisista olisi valmis puolustamaan omaa maataan. Tämä selittääkin osin sitä toimintaympäristöä, jonka puitteissa Saksan päättäjät joutuvat toimi- maan.

Suomessa maanpuolustustahto on onneksi aina ollut korkealla ja se kuluneen vuoden ai- kana on noussut entisestään. On hyvin tärkeää, että Suomessa pidetään kiinni tällaisesta isänmaallisuudesta. Siitä on hyötyä koko Euroopalle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

13.42 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sanoin tässä salissa noin vuosi sitten juuri ennen Venäjän suurhyökkäystä seuraavaa: ”Asioista on pu- huttava niiden oikeilla nimillä.” Jatkan nyt samalla linjalla.

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

Presidentti Putin on fasisti ja imperialisti. Kun katsoi Putinia huudattamassa Venäjää kymmenillätuhansilla kuulijoilla Moskovassa ja kun kuuntelee hänen mielikuvituksellisia valheitaan, tulee hakematta mieleen natsi-Saksan diktaattori Adolf Hitler ja Hitlerin kansalliskiihko, Hitlerin joukkotilaisuudet ja Hitlerin valheet. Euroopan silloiset suurvallat eivät pysäyttäneet Hitleriä ajoissa. Seuraukset olivat koko maailmalle ennennäkemättömän hirvittävät. Kärsijöinä olivat ennen kaikkea venäläiset ja juutalaiset.

Mikä on historian opetus? Antakaamme Ukrainalle kaikki se tuki ja apu, jonka se tarvitsee Putinin pysäyttämiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kari, olkaa hyvä.

13.43 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maailma muuttui vuosi sitten Venäjän bruttaalin hyökkäyksen johdosta. Sodan hinta on ollut ukrainalaisille ihmisille raskas. Takana on 12 kuukautta sotaa ja kasvava määrä siviiliuhreja sekä tuhotuja kyliä ja kaupunkeja. Venäjä ei ole saanut haluamaansa voittoa, vaan yhdistyneen ja yhteisen Ukrainan sekä yhdistyneen demokraattisen maailman. Suomi tulee seisomaan Ukrainan tukena niin kauan kuin on tarve. — Slava Ukraini!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Leppä, olkaa hyvä.

13.44 **Jari Leppä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajatuksemme ovat Ukrainan ja ukrainalaisten puolella. Ukrainalaiset ovat urheasti ja rohkeasti puolustaneet omaa isänmaataan Venäjän julmaa hyökkäyssotaa vastaan. Ukraina tarvitsee kaiken apumme, ja olemme sitä yksimielisesti antaneet ja haluamme antaa jatkossakin, sekä aseapua että muuta apua, ja niin kauan kuin Ukraina sitä tarvitsee. Myös omista näkökulmistamme ja kokemuksistamme me tiedämme avun merkityksen. Tämä myös muistuttaa meitä kaikkia siitä, mikä merkitys on varautumisella. Siitä pitää pitää huolta aina ja kaikkina aikoina.

Venäjän hyökkäyssota on tuomittava, ja meidän pitää tehdä kaikkemme, jotta Ukraina tästä selviää itsenäisenä valtiona ja sen vapaus voidaan taata. Sen me haluamme tehdä, ja me olemme sen ukrainalaisille velkaa. Samoin me haluamme osallistua Ukrainan jälleenrakentamiseen, kun sen aika on, ja lopettaa ukrainalaisten kärsimyksen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

13.45 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jos Venäjä lopettaa taistelun, sota loppuu. Jos Ukraina lopettaa taistelun, Ukrainaa ei enää ole.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Niikko, olkaa hyvä.

13.45 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa on varmasti eduskunnan aika kiittää myös hallitusta siitä, että olette vahvasti tukeneet ukrainalaista kansaa niin siellä sotatantareilla kuin myös pakolaisten osalta ja olette onnistuneet siinä niin, että ei ole eskaloitu asiaa yhtään enempää.

Nyt tänään, kun me ajatuksissamme ja rukouksissamme olemme ukrainalaisten puolella, niin haluan nostaa yhden asian esille. Suomalaiset ovat auttavaista kansaa. Täältä on paljon apua viety yksityishenkilöiden, yritysten ja yhdistysten kautta Ukrainaan ja viedään

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

edelleenkin, ja kun tulee jälleenrakentamisen aika Ukrainassa — toivon mukaan jossain vaiheessa — niin kansalaiset varmasti haluavat siihenkin osallistua.

Kysyisin pääministeriltä tai hallitukselta: Voitaisiinko edistää sellaista ajatusta, että koko EU-alueella ne, jotka haluavat osallistua jälleenrakentamiseen, voisivat tehdä sen verovähennyskelpoisesti? [Puhemies koputtaa] Se lisäisi varmaan moninkertaisesti auttamishalua sitten, kun sitä rahaa todella tarvitaan hyvin paljon sen kansan kotitalojen uudelleenrakentamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Guzenina, olkaa hyvä.

13.46 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainan tukemista on jatkettava niin kauan kuin on tarpeen. Jokainen tukipaketti on osoitus siitä, että vahvistamme Ukrainaa hyökkääjältä ja että torjumme ja tuomitsemme Venäjän laittomuudet.

Muistot meidän oman maamme historian sodista tulevat tässä väkisinkin pintaan ja osataan muistuttavat, että teemme oikein, kun autamme Ukrainaa puolustautumaan ja voittamaan tämän julman sodan. Sodan jatkuessa miljoonat ukrainalaiset ovat myös joutuneet jättämään kotinsa, ja me olemme tänne Suomeenkin saaneet kymmeniä tuhansia ukrainalaisia. Toivotamme heidät tervetulleeksi yhteiskuntaamme, ja edistämme heidän turvallista asettumistaan. Tulemme olemaan myös mukana jälleenrakennuksessa. Ukrainan asia on meidän asia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Meri, olkaa hyvä.

13.47 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Vuosi sitten me heräsimme järkyttyneinä, ja monilla tuli itku silmään. Myönnän itsekin, että itkin vuolaasti, ja se työpäivä ja ne seuraavat päivät olivat äärettömän vaikeita eduskunnassa. Mutta se ei ole mitään siihen verrattuna, mitä ukrainalaiset joutuvat kärsimään päivittäin. Siellä lapsia kuolee silmien edessä, äidit, perheet, ovat kadoksissa toisiltaan, ja sotilaat antavat aivan kaikkensa.

Tämä siviilien murhaaminen Venäjän taholta on todella törkeä sotarikos, ja toivon, että tekijät joutuvat vastuuseen — tätä todella toivon. Ja voimme myös toivoa sitä, että Venäjän tavallinen kansa kääntyisi eliittiä vastaan ja vaatisi yhteiskuntaan demokratiaa. Sen täytyy muuttua, eliitin täytyy väistyä ja tämän julman johdon väistyä. Rauhaa haluamme kaikki, ja toivotan voimia Ukrainan kansalle, ja saatte kaiken tukemme. [Puhemies koputtaa] Toivon, että arvoisa ja arvostettu suurlähettiläs vie täältä Suomen terveiset.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Virta, olkaa hyvä.

13.49 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sain marraskuussa kutsun Ukrainaan, ja seistessäni pommitetun leikkipuiston edessä en voinut olla miettimättä, että tuossa keinussa olisi voinut olla minun tyttäreni keinumassa. Ukrainalaiset todella ovat nyt vuoden verran puolustaneet paitsi omiaan myös meidän lapsiamme. En koskaan unohda sitä äitiä, joka kertoi, että hänen kolmivuotiaansa on kadonnut, tai sitä nuorta miestä, joka oli menettänyt liikuntakykynsä puolustaessaan perhettään.

Suomi on tukenut Ukrainaa. En myöskään unohda heitä, jotka tulivat siellä sanomaan, että kiitos, kun Suomi on seissyt heidän rinnallaan, ja kertoivat, että he ovat saaneet voi-

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

maa siitä, että Suomikin on aikoinaan taistellut menestyksekkäästi valtavaa vihollista vastaan. Mutta meidän täytyy jatkossakin olla sen luottamuksen ja niiden kiitosten arvoinen maa. Ukraina ei selviä yksin, eikä heidän tulee jatkossakaan selvitä yksin. Suomi on auttanut, ja siihen tarvitaan jatkossakin koko Eurooppaa.

Pidetään yhdessä huolta siitä, että ukrainalaiset voivat jonakin päivänä todella juhlia sitä voittoa, josta he juna-asemalla viimeiseksi sanoivat, että tulettehan te sitten käymään, kun olemme meidän voittomme ottaneet ja meillä on jälleen rauha tässä maassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kvarnström, olkaa hyvä.

13.50 Johan Kvarnström sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Även om kriget blir långvarigt får vi aldrig låta det normaliseras eller avtrubba oss. Vi måste i stället med allt starkare emfas fördöma Rysslands våld, hjälpa Ukrainas folk och för-svar och framför allt söka vägar till fred även då det känns helt omöjligt.

Arvoisa puhemies! Olen kuullut monien sanovan, että pitäisi puhua enemmän rauhasta. Se on totta, mutta vaikeaa. Emme saa hyväksyä Ukrainan täysivaltaisuutta loukkaavia neuvotteluja, emme voi tehdä kompromisseja valtioiden täysivaltaisuuden ja maiden itsemääräämisoikeuden suhteen.

Olipa tilanne miten synkkä ja toivoton tahansa, meidän tulee vaalia jokaista pientä rauhankynttilää. Sotia ei tavallaan ikinä voi voittaa, mutta ne päättyvät joskus. Haluan meidän tekevän kaikkemme, jotta tämä sota loppuisi siten, että karttaa ei piirrettäisi uudelleen, että Venäjän ei annettaisi jälleen kerran sanella muiden maiden kohtaloita. Rauhan koittaessa meidän on kyettävä katsomaan itseämme peilistä ja sanomaan, että teimme oikein. Meidän on myös autettava [Puhemies koputtaa] Ukrainaa jälleenrakentamisessa. — Kiitos, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Multala, olkaa hyvä.

13.51 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kulunut vuosi siitä, kun Venäjä aloitti bruttaalin hyökkäyksensä Ukrainaan, noin vuosi siitä, kun nuorempi tyttäristäni tuli halaamaan ja sanoi: "Äiti, en halua, että kukaan hyökkää koskaan tänne."

Ukrainalaislapsille sota on totta, se on ollut sitä jo vuoden. Noin 450 lasta on menettänyt henkensä Venäjän bruttaalissa hyökkäyksessä. Tätä paljon useampi on menettänyt vanhempansa, sisarensa, läheisensä. Ukrainassa lapset ovat viimeisen vuoden aikana viettäneet yli 900 tuntia pommisuojoissa, moni perhe on paennut muualle. Vuoden aikana Venäjä on tehnyt järkyttäviä sotarikoksia. Ukrainalaisia siviilejä on tapettu ja raiskattu, sairaaloita ja kaupunkia on tuhottu.

Me ymmärrämme Ukrainaa. Me muistamme oman historiamme ja Euroopan historian ja näemme, kuinka ukrainalaiset taistelevat oman tulevaisuutensa puolesta ja länsimaisten demokraattisten arvojen puolesta. [Puhemies koputtaa] Siksi meidän on tehtävä kaikkemme Ukrainan tukemiseksi. Suomi seisoo Ukrainan rinnalla, kunnes Venäjän joukot ovat poistuneet Ukrainasta ja Euroopassa vallitsee jälleen rauha.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Könttä, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

13.52 **Joonas Könttä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vuoden ajan ja jo vuodesta 2014 lähtien Ukraina ja ukrainalaiset ovat sotineet Venäjää ja venäläisiä vastaan. Voitto ja rauha on se, minkä Ukraina ansaitsee, oikeudenmukainen rauha. Meidän tukemme Ukrainalle ei horju, ja lännen tuki Ukrainalle ei horju — ei nyt eikä silloin, kun on aika jälleenrakentaa Ukrainaa. Ukrainalaisille haluan sanoa, että olemme teidän tukenanne, ja ukrainalaisille pakolaisille haluan sanoa: tervetuloa, me autamme teitä täällä. Sen sijaan Venäjälle ja venäläisille haluan sanoa, että sotarikolliset tullaan tuomitsemaan oikeuden edessä niistä julmuuksista, mitä te olette tehneet Ukrainaa ja ukrainalaisia vastaan.

Kunnia Ukrainalle, slava Ukraini!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

13.53 **Marko Kilpi kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Euroopassa tapahtuu sotarikoksia, joita ei olisi kuvitellut enää 2020-luvulla tapahtuvan, raakalaismaisia, pelkurimaisia rikoksia, joilta rikollinen ei säästä edes omiaan. Rikollinen tekijä nauttii lainvastaisesta tilasta, jonka se on luonut. Se on heidän käsityksensä vapaudesta, että voi tappaa ja voi tehdä mitä haluaa ilman mitään rajoja, ilman mitään seurauksia. Meidän on jatkettava tukea niin kauan kuin on tarpeen. Meidän on saatava tämä rikollinen toimija edes vastuuseen. Se on Euroopan kohtalonkysymys, se on demokraattisen maailman kohtalonkysymys. Ja meidän on samalla pidettävä huolta, että mitään tällaista ei enää tapahdu tulevaisuudessa. — Slava Ukraini!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kinnunen, Mikko, olkaa hyvä.

13.54 **Mikko Kinnunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainan kansan painajainen on kestänyt nyt vuoden. Kymmenettuhannet ovat menettäneet henkensä, miljoonat kotinsa. Tuomitsemme sotarikokset. Ukraina taistelee paitsi itsenäisyytensä myös olemassaolonsa puolesta. Samalla se käy taistelua koko Euroopan rauhan puolesta.

Suomi seisoo väsymättä Ukrainan rinnalla. Tehtävämme on jatkaa maan puolustustaitelun ja Ukrainan kansan tukemista. Se on oikein, se on välttämätöntä. Voimme auttaa monella tavalla. Tehtävämme on tukea jälleenrakennuksessa vaikkapa osaamista viemällä, kun on saatu aikaan oikeudenmukainen ja kestävä rauha.

Virren sanoin: ”Rukoilemme rauhaa myös koko maailmaan, että kaikki kansat pian saavat isänmaan. Sinä, Herra, saatat mielet avartaa, [Puhemies koputtaa] että ymmärrämme, että on yhtä koko maa.”

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

13.55 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Slava Ukraini! Tasan vuosi sitten Venäjä brutaalisti hyökkäsi itsenäiseen Ukrainaan, itsenäiseen Euroopan valtioon. Me Tampereella reagoimme: ystävyyskaupunkimme Kiovan johtama maa on häädässä. Pian tämän jälkeen tuli uutinen tuttavaperheeltä: ammus oli osunut kotiin, ja perhe menetti 26-vuotiaan tyttären ja samanaikaisesti kolmevuotias poika menetti äitinsä. Sama kohtalo on niin monissa, monissa ukrainalaisissa perheissä.

Otamme syvästi osaa ukrainalaisten suruun. Me pyydämme ja rukoilemme rauhaa, pyydämme ja rukoilemme voittoa. Jatkamme Ukrainan tukemista niin kauan kuin se on tar-

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

peen, autamme jälleenrakentamisessa ja sanomme: tervetuloa ukrainalaiset, yritämme auttaa teitä kaikin tavoin myös täällä Suomessa. Slava Ukraini!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Vikman, olkaa hyvä.

13.56 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me Suomessa tiedämme verrattain hyvin, mitä taistelu itsenäisyyden säilyttämiseksi on. On tärkeää antaa sekä Venäjälle että Ukrainalle selkeä viesti siitä, että aseapu tulee jatkumaan ja entisestään merkittävästi vahvistumaan niin kauan kuin tarve vaatii. Pahuus ja tyrannia eivät saa voittoa. Ukraina voittaa sodan, Ukrainan täytyy voittaa sota. Meidän tulee seistä lujana urhean Ukrainan tukena rauhan ja vapauden puolesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Holopainen Mari, olkaa hyvä.

13.57 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tukee Ukrainaa. Venäjän julma hyökkäyssota on koskettanut meitä suomalaisia poikkeuksellisen tavalla. Meidän isovanhempamme olivat sodassa, ja osa heistä menetti henkensä.

Kun presidentti Zelenskyi puhui meille eduskunnassa, oli Venäjä juuri hyökännyt Kramatorskin rautatieasemalle ja murhannut kymmeniä lapsia ja aikuisia. Hän mainitsi myös Suomen roolin tulevassa jälleenrakennuksessa koulujen osalta. Juuri nyt Ukrainan rauha ja itsenäisyys edellyttävät puolustusmateriaalia ja tukea meiltä, mutta kun aika tulee, me olemme valmiita tukemaan Ukrainan lapsia ja nuoria myös koulutuksessa ja tällä hetkellä toivotamme lapset ja aikuiset tervetulleiksi Suomeen sodan jaloista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

13.58 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Talvisodassa upseerina palvellut isoisäni kirjoitti sodan syttymispäivänä päiväkirjaan: ”Pommikoneet tulivat, tykistötulitus alkoi — kukaan meistä, ei edes varsinkaan päättäjämme, ei voinut uskoa, että suurvalta tällä tavoin hyökkää pienen Suomen kimppuun. Sota kuitenkin on nyt tosiasia.” Vähän samaa ajattelua oli lännessä vuosi sitten. Ei haluttu ehkä uskoa, että Venäjä tällä tavoin hyökkää Ukrainan kimppuun, mutta sekin on nyt tosiasia. Toivon ja uskon ja tiedän, että Suomen hallituksessa ja eduskunnassa tänä päivänä tällaista epäuskoa ei enää ole. Me tiedämme, mihin pahuuteen, valitettavasti, naapurimaamme kykenee. Haluaisin kysyä ja painottaa sitä, että kun me autamme Ukrainaa, niin ennen pitkää joudumme tekemään suuria päätöksiä siitä, että saamme kasvatettua tätä avun määrää [Puhemies koputtaa], ja haluaisin tiedustella hallitukselta: mitä konkreettista nyt on tehty sen eteen, että me voimme toimittaa tätä apua myös ensi syksynä ja ensi keväänä, [Puhemies: Kiitoksia!] jos tämä sota ei heti lopu?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja vielä yksi puheenvuoro, edustaja Eerola, ja sen jälkeen ministeri Haavisto vastaa.

14.00 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun vuosi sitten 24.2. heräsin 47:n syntymäpäiväni aamuun, tarjosi Venäjän presidentti Vladimir Putin minulle ja koko maailmalle sellaisen lahjan, jota kukaan ei olisi toivonut ja kaikkein vähiten

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

Ukrainan kansa. Tätä sotaa on nyt siis tässä laajuudessa käyty vuoden verran, eikä loppu valitettavasti ole näköpiirissä. Pahimmassa tapauksessa saatamme joutua viettämään näitä sodan alkamisen vuosipäiviä vielä useaankin kertaan.

Tässä on nyt monesta suusta kuultu, että Suomi tukee Ukrainaa niin pitkään kuin vain tarvitaan, mutta kysyisin ministeri Haavistolta nyt sitä, että jos tämä sota jatkuu vielä usean vuoden ajan, niin kuinka yhtenäiseksi te näette Euroopan unionin, Yhdysvaltojen ja Britannian, kaikkien liitossa olevien, kyvyn tukea Ukrainaa. Kuinka pitkään se jatkuu? [Puhemies koputtaa] Jatkuuko se niin pitkään, että Venäjä saadaan ajettua pois Ukrainasta?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja sitten ministeri Haavisto, kolme minuuttia.

14.01 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos koko eduskunnalle hyvin yhtenäisestä ja selvästä viestistä. Suomen tuki Ukrainalle jatkuu. Uskon, että tämän viestin jakavat myös kaikki suomalaiset, hyvin vahvan viestin meidän solidarisuudestamme Ukrainalle ja Ukrainan kansalle. Myöskin tätä keskustelua kuunnellessaan on vakuuttunut siitä, että tämä ei ole vaalikausikohtainen asia vaan tuki tulee jatkumaan myöskin seuraavan eduskunnan aikana.

Täällä on puhuttu jälleenrakennuksesta, ja otan muutaman asian siitä esiin. Aivan ensimmäiseksi tullaan tarvitsemaan miinanraivausta, räjähtämättömien ammusten purkua. Tämä on kaikki sellaista, jossa Suomikin voi varmasti olla mukana. Tarvitaan ympäristötuhojen selvitystä, kuten täällä on viitattu, ympäristötuhojen korjaamista. Ihmisten täytyy päästä turvallisesti palaamaan omille asuinalueilleen. Jo kriisin aikana tarvitaan energiajärjestelmien kuntoon saamista, vedenjakelusta huolehtimista — kaikkea sitäkin apua voimme jo tässä vaiheessa antaa.

Ja kun kriisi on ohi, on aivan varmaa, että tarvitsemme koulutusta, energiajärjestelmiä, ympäristönsuojelua, ydinturvaa näiden Ukrainan ydinvoimalaitosten ympärillä. Kaikessa tässä voi myöskin Suomi olla mukana, ja tiedämme, että kansainväliset rahoituslaitokset ja monet avunantajat tätä apua jo suunnittelevat ja kaavailevat. Tarvitsemme sodan jatkuessa myöskin lisää materiaalia Ukrainan puolustukseen, ja Suomikin suunnittelee näitä materiaalipaketteja pitkällä tähtäimellä. Ja tarvitaan avunantajamaiden yhtenäisyyttä, johon täällä viitattiin. Yhtenäisyys on tähän mennessä toiminut, ja uskon, että se tulevaisuudessakin toimii. Tarvitaan myöskin sotarikosten selvittämistä. Suomi on mukana kansainvälisen rikostuomioistuimen tukemisessa mutta kannattaa myös tällaista erityistuomioistuinta, jossa hyökkäyssotaan syylliset voitaisiin tuomita ja sotakorvaukset määrätä niille, jotka ovat tämän sodan aloittaneet.

Ja aivan lopuksi: Kansalaisten auttamishalu on ollut aivan valtava Ukrainan kohdalla. Tavalliset kansalaiset ja kansalaisjärjestöt ovat olleet liikkeellä aivan ennennäkemättömällä tavalla. Uskon, että nyt on aika myöskin kiittää kansalaisia ja kansalaisjärjestöjä siitä uskomattomasta työstä, jonka he ovat tehneet Ukrainan auttamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Savola, minuutti.

14.03 Puolustusministeri Mikko Savola: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kopra edustaja Vikman, tuki Ukrainalle jatkuu. Puolustushallinnossa on varaudu siihen, että tukea annetaan lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Ja toivon, että kun hallitus vaihtuu ja poliittiset val-

Punkt i protokollet PR 175/2022 rd

tasuhteet kenties vaihtuvat, tämä tuki jatkuu vahvana, on meistä kuka tahansa silloin noita päätöksiä tekemässä.

Edustaja Packalén ja edustaja Tynkkynen kysyivät tästä aseteollisuuden roolista. Sillä on valtava merkitys, että me yhdessä näistä keskustelemme, me teemme yhteishankintoja. Tässä on kaksi kulmaa: tässä on se, että Ukraina voi tehdä suoraan omia hankintapäätöksiä, ja se, että me meidän omia varastojamme täydennämme. Suomi on useissa eri projekteissa mukana. Näitä keskusteluita käydään EU-tasolla. Tätä samaa keskustelua käytiin viime viikolla myös Naton puolustusministerikokouksessa. On tärkeää, että meillä on kumppaneita tässä suhteessa, on tärkeää, että me teemme nyt yhteistilauksia ja vahvistamme meidän omaa puolustusteollisuuttamme Euroopassa, koska pidemmällä aikavälillä meidän on oltava entistä vahvempia ja yhtenäisiä Euroopassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri Marin, kaksi minuuttia.

14.04 Pääministeri Sanna Marin: Arvoisa puhemies! Hyvät Suomen kansan edustajat! Ukrainan sodan syttymisestä, Venäjän julmasta, brutaalista hyökkäyssodasta, on kulunut nyt tasan vuosi. Toisin kuin Putin ajatteli vuosi sitten, tänään Kiova on yhä pystyssä. Ukrainalaiset taistelevat urheasti joka päivä, puolustavat kotejansa, puolustavat isänmaatansa, puolustavat oikeuttansa päättää omasta tulevaisuudestaan. Me yhdessä Eurooppana, Suomea, olemme Ukrainan tukena, ja vahva viestimme tänään, kuten tähän asti, on ollut se, että me emme luovuta. Me emme hylkää Ukrainaa, me emme hylkää Ukrainan kansaa, vaan niin kauan kuin on tarpeen, meidän tukemme tulee jatkumaan. Me seisomme Ukrainan ja ukrainalaisten rinnalla.

On tärkeää, että kansainvälisesti yhdessä Euroopassa, yhdessä kumppaneidemme kanssa ponnistelemme, asetamme yhä kovempia pakotteita, tarjoamme ja annamme yhä vahvempaa aseellista tukea ja apua, humanitääristä tukea ja apua, rahallista, taloudellista tukea ja vastaanotamme Ukrainan kansalaisia omiin maihimme ja pidämme huolta siitä, että kun jälleenrakennuksen aika koittaa, he ovat valmiita ja pystyvät palaamaan koteihinsa. Tämä on meidän yhteinen tehtävämme.

Mutta päävastuun, koko vastuun sodasta ja päävastuun sodan jälleenrakennuksesta, pitää olla Venäjällä. Venäjän pitää maksaa niistä tuhoista, joita se Ukrainassa joka päivä aiheuttaa. Infrastruktuurin tuhoamisesta, energiajärjestelmien tuhoamisesta, vesijakeluhäiriöistä, kaikesta siitä tuhosta, mitä se joka päivä tekee, on Venäjän kannettava vastuu — myös taloudellinen vastuu.

Suomi tukee vahvasti niin kaikkien näiden sotarikosten dokumentointia ja sotarikoksiin syyllistyneiden vastuuseen saattamista kuin sellaisen tuomioistuimen perustamista, joka voisi tuomita Venäjän tästä hyökkäyssodasta, niin että he, jotka todella ovat vastuussa tästä sodasta, presidentti Putin, myös joutuvat vastaamaan [Puhemies koputtaa] oikeudessa näistä rikoksista. Me olemme vahvasti yhdessä muun kansainvälisen yhteisön kanssa sen puolesta, että Ukraina voittaa sodan, rauha tulee ja ukrainalaiset saavat oikeutta.

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet slutbehandlat.